Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 152 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1899 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1899 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنجه‌جه یومی سورهانتاك غزته‌سی
اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ դրչ. 75
6 » » » 40

ԴԱՒԱՆԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը ևս վճռ.
12 ամիսը կանխիկ դրչ. 100
6 » » » 54

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը ևս վճռ.
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրչ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմանները։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտները արշալոյսին։

ԳՈՐԾԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ
(ՏՐԷՖՅԻՒՍԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ)

Նախատեսուած էր արդէն։ Տրէյֆիւս պիտի դատապարտուէր։ Այս համոզումը գոյացնել սկսած էին արդէն ամէն անոնք, որոնք ուշադրութեամբ կը հետեւէին Տրէյֆիւսի դատավարութեան՝ Ռէննի Զինուորական Ատեանին առջեւ։ Հեռագիրները իրարու ետեւէ կը հաղորդէին գլխաւորաբար այն վկայութիւնները, որոնք մանաւանդ վերջին օրերս Տրէյֆիւսի անմեղասթ եբեւոյթ մը ունէին։ Անշուշտ նպաստաւոր վկայութիւններ ալ կային, ու չգիտեմ ինչո՞ւ համար գտնուեցան մեր մէջ ալ թերթեր, որոնք իրենց լայն սիւնակներուն մէջ ընդարձակ տեղ մը տուին այս նպաստաւոր վկայութիւններուն։

Տրէյֆիւս կրնար մանուկ մը կամ անմեղ մը ըլլալ։ Մեզի համար այդ չէր և չէ ամենակարեւորը։ Ֆրանսայի և ամէն երկրի մէջ դատական սխալներ միշտ տեղի ունեցած են։ Դատապարտուած են այնպիսի անձեր, որոնց անմեղութիւնը ճառագայթած է ի վերջոյ, և որոնք երբեմն մինչեւ իրենց մահը դատապարտութեան մուրը իրենց ճակտին վրայ կրեցէ և տառապանքի անասելի կեանք մը վարեցէ ետքը, իրենց մահէն ետքը միայն արդարութիւնը հրեշտակ կ'ելլէ։ Դատական սխա՞լ մը ըրած էր 1894ի Զինուորական Ատեանը՝ Տրէյֆիւսը ցկեանս Սատանայի կղզին աքսորելով, և այդ սխալը կը կրկնէ՞ Ռէննի Զինուորական Ատեանը՝ զայն նորէն 10 տարի բերդարգելութեան դատապարտելով։ Ասիկայ առ այժմ գաղտնիք մը պիտի մնայ, որովհետեւ Տրէյֆիւսեանները «այո՛» պիտի պատասխանեն միշտ, և հակառէյֆիւսեանները՝ «ո՛չ», ու հեռուէն հանդիսատես եղողները պիտի չկրնան որոշ դաղափար մը կազմել, քանի որ Տրէյֆիւսի համար տրուած վճիռին «նկատելով»ները ամբողջապէս ծանօթ չեն, ըստ որում Ատեանը իր դռնփակ նիստերուն մէջ նկատողութեան առաւ գաղտնի թուղթեր, որոնք ապահովաբար շատ աւելի կարեւոր են, քան թէ հրատարակուած ի թեր կամ ընդդէմ վկայութիւնները։

Իրողութիւնը սա է որ, դատավարութեան՝ Սատանայ կղզիի աքսորեալին աննպաստ եղք մը ունեցողը շատ պարզ բան մը դարձած էր այլեւս վերջին շաբթուն մէջ, այնպէս որ մարդարէական հոգիի պէտք չկար զայն գուշակելու համար։

Փաստաբան Լապոռիի— այնքան վարպետութեամբ յարուցած միջադէպերը անօգուտ ըլլալը տեսնելէ ետքը—ըրած գիմումը Գերմանիոյ կայսեր և Իտալիոյ թագաւորին՝ Տրէյֆիւսի ի նպաստ փաստ մը մատրալու համար, պարզօրէն կը ցուցնէր թէ յուսահատած է նպաստաւոր վճիռ մը ձեռք բերելէ, և անշուշտ այս էր պատճառը որ հրաժարեցաւ խօսելէ Տրէյֆիւսի պաշտպանողականը, որ փաստաբանական պերճախօսութեան հրաշակերտ մը պիտի ըլլար, և խօսքը թողուց իր ոչ նուազ պերճախօս ծերունի ընկերակցին Պ. Տըմանժի, որուն սակայն բոլոր ջանքը պարապը գնաց, Զինուորական Ատեանին անկարեկիր անդամներուն առջեւ։

Սակայն վերը ըսինք թէ Տրէյֆիւսի մանուկ մը կամ անմեղ մը ըլլալը չէ ամենակարեւորը։ Այս դատը միջազգային կարեւորութիւն մը ստացաւ գլխաւորաբար այն պատճառով որ խռովութեան մըշտական տարր մը եղաւ Ֆրանսայի դիւրաբորբոք հասարակութեան համար, ու Եւրոպայի գրեթէ սրտին վրայ գտնուող այդ ժողովուրդը եթէ խռովեալ մնայ, Եւրոպա չի կրնար հանգիստ ըլլալ, որչափ ալ պզտիկցած ըլլայ Ֆրանսայի միջազգային դիրքը՝ բաղդատմամբ կայսրութեան օրերուն։

Եթէ հակառէյֆիւսեանները դոհ մնային Տրէյֆիւսի նոր դատապարտութեամբ, Տրէյֆիւսեանները հանդարտ չպիտի կենային։ Երէկ առաւօտեան Սէնթ-Հելէնային մէջ հրատարակուած հեռագիրները կ'ըսէին արդէն թէ՝ բաղմաթիւ անձեր ուղերձ մը ղրկած են Տրէյֆիւսի՝ հաւաստելով թէ հաւատարիմ պիտի մնան իր դատին. միւս կողմէ վերադատաւժի կուսակից թերթեր հիմակուընէ կը յայտարարեն թէ՝ չպիտի խոնարհին Ռէննի Զինուորական Ատեանին վճռին առջեւ։

Եւ բաղաքելու կէտեր ալ չեն պակսիր ասոնց։ Պիտի կրնան առարկել թէ՝ «Տրէյֆիւս մատնութիւնը դարձած է կամ ոչ։ Եթէ այո՛, ինչո՞ւ մեղմացուցիչ պարագաներ մէջտեղ նետուեցան։ Բանի որ մեղմացուցիչ պարագաներ կան, մենք ելլեւէնք ունինք պնդելու թէ այդ մեղմացուցիչ պարագաները Տրէյֆիւսի անմեղութիւնը կը նշանակեն պարզապէս» Այս և ուրիշ հազարումէկ բաներ պիտի ըսեն, միշտ վառ պահելով յուզումը Բարիզի դիւրաբորբոք ժողովրդեան մէջ։

Իրերու այս վիճակին մէջ, Տրէյֆիւսի ինդիրը նոր սկսած կրնայ համարուիլ, որովհետեւ Զինուորական Բարձրագոյն Ատեան մը կայ տակաւին, որ կրնայ քննել և բեկանել Ռէննի Զինուորական Ատեանին դատավճիռը, և եթէ ան ալ Տրէյֆիւսի աննպաստ վճիռ մը տայ, կրնայ դիմումիլ Վճռաբեկ Ատեանին՝ զուտ քաղաքային տարրերէ բաղկացած՝ որ զերծ է զինուորական ազդեցութենէ։

Բայց Տրէյֆիւսի դատին վճռաբեկութեան հետ միասին՝ Վէրսայլի մէջ նոյեմբեր 23ին պիտի սկսի Զոլայի դատը, ուրկէ ետքը կայ նաեւ Ռէյնաքի դատը։ Այս դատերուն մէջ առաւել կամ նուազ պիտի ակնարկուի Տրէյֆիւսի դատին՝ որովհետեւ թէեւ Զոլայի առաջին դատավարութեան առեն նախագահը խստիւ արգիլեց այդ մասին ակնարկութիւն մը ընել, բայց հանրային կարծիքը մեծ փոփոխութիւն կրած է անկէ ի վեր։

Ասոնցմէ զատ կայ նաեւ դատը կառավարական ձեւը փոխելու դադրութեան, որուն մասին քննութիւնները կը շարունակուին, նորանոր իրողութիւններ երեւան հանելով։

Ասոնք բոլորը բաւական են յուզեալ պահելու միտքերը Ֆրանսայի մէջ։ Ֆրանսայի ներկայ նախարարութիւնը քնաւ ոևէ մասնակցութիւն և ազդեցութիւն չունեցաւ դատավարութեան վրայ, բայց հակառակորդ կուսակցութիւնները ասոր հակառակը կը պնդեն, և Ռէննի Զինուորական Ատեանին վճիռը պարտութիւն մը կը համարին անոր համար։ Անշուշտ իրաւացի չէ այս կարծիքը. բայց կը գիտուի թէ՝ խորհրդարանին ժամանակէն առաջ դումարումը պահանջողները եթէ յաջողին իրենց խօսքը քալեցնել, նախարարութեան անկումն իսկ հաւանական կ'երեւայ։ Եւ ասիկայ փոքրագոյն չարիքը կրնայ ըլլալ, որովհետեւ կուսակցութիւններու այս ասպիճան պատռակտեալ, և միտքերու այսքան յուզեալ վիճակին մէջ շատ բաներ կրնան պատահիլ Ֆրանսայի մէջ։ Գ.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿՐՈՆԻԿ

Ժանտախտը 1894ին է վեր.— Ժանտախտը այս օրերս Եւրոպայի մէջ.—Անցեալ տարուան վիճննայի ժանտախտը.—Ժանտախտին դէրը.—Մահէրեան ժանտախտը և անոր դէրը.—Ժանտախտ նոր և նման մարդոց ժանտախտին.—Ժանտախտի դէրը հողին մէջ.—Լաւերան, ճանճերան ցեղը.—Մարդի խնամք և խղճմտանք։

Ժանտախտի մասին գրած մեր նախորդ յօդուածին մէջ ըսած էինք թէ՝ 1894 թուականը ժանտախտի պատմութեան մէջ նշանաւոր տեղ մը պիտի գրաւէ, որովհետեւ այդ թուականին է որ Եգիպտոսէ անհետ եղած ժանտախտը ոչ միայն հոն երեւան կ'ելլէ կրկին, թէեւ առայժմ շատ թեթեւ կերպով, այլ նա մանաւանդ Եւրոպայի մէջ ծագում կ'առնէ, ուսկից իսպառ անհետացած կը կարծուէր։ Անցեալ տարի ալ թէեւ վիճննայի մէջ ժանտախտի քանի մը դէպքեր պատահեցան, և երիտասարդ բժիշկ մըն ալ՝ տոքտոր Միւլլէր՝ զոհ գնաց, բայց այն ժանտախտը աչքառու ժանտախտ մըն էր, չիշերու մէջ մշակուած կազմ և պատրաստ ախտ մը, որ դիպուածաբար գետին թափեցաւ և անհատական դէպքերու տեղի տուաւ։ Այդ ժանտախտն ալ կրնար վտանգաւոր ըլլալ եթէ ինչպէս պիտի տեսնենք՝ աշխատաւորին մէջ մուկերը պատէին, պլշկեին և ախտը հեռուները փոխադրէին։

Ճաւային և գարնանային այն եղաւ որ տոքտ. Միւլլէր, Պոմպայի առաջին համաճարակը այնչափ մօտէն ուսումնասիրելէ վերջը, Վիճննայի մէջ գիտութեան զոհ մը եղաւ։ Ահա ճչմարիտ նահատակ մը դիպուածական, որ չի նմանիր բնաւ Միջնի Դարու մտացածին սերմանումներուն։ Այսօր, չար դիտաւորութեամբ իրական սերմանում մը կարելի ըլլալով, հարկ է գիտական աշխատանոցներու ներքը և չուրջը զգուշութիւններ իգործ դնել. ատահականը, ոճրագործներ կրնան ամէն տեսակ վարակիչ միքրոպներու նահատակ քաղաքի, ժանտախտի մշակումները գողնալ, ատկին անդին սրսկել և համաճարակ մը յառաջ բերել։ Եւրոպայի մէջ ուրիշ բան ժանտախտը Օթորդոքսական քաղաքին մէջ սկսած ժանտախտն է, որ Սղձքանդրիոյ ժանտախտէն քիչ մը աւելի ծանր կ'երեւայ։ Ինչ որ ցաւալի է այն է որ եթէ ճիշդ է եւրոպական թերթի մը մէջ կարդացած մէկ թղթակցութիւնը, յունիս ամիսէն ի վեր է որ ախտը սկսած է Օթորդոքսի մէջ, և ոչ թէ օգոստ. 4ին. ինչ որ տարօրինակ է նաեւ. սա է թէ Օթորդոքսի ժողովուրդը փոխանակ ժանտախտը պոմպայէն բերող նաւին կամ անուշադիր պաշտօնեաներու դէմ սրամտելու, ախտը քաջարար ծանուցանող բժիշկին դէմ կը դրգռուի, զայն կը քարկոծէ և կը նախատէ։ Ցիշեալ բժիշկին անքաւելի յանցանքն եղած է ճշմարտութիւնը աքօղած չըլլալը...

...Ժանտախտը 1894ին Զինաստանի Քանթօն քաղաքին մէջ ծագելով, քանի մը ամսուան մէջ 60,000, և յետոյ Հոնկ-Քոնկի մէջ ալ երկու ամսուան մէջ 100,000 անձերու մահ պատճառելով, փլանական կառավարութիւնը մասնաւորապէս ոտքդ. եէրսէնը ուղարկեց Հոնկ-Քոնկ՝ ախտը ուսումնասիրելու և ազդու միջոցներով իր Հնդկաչինի ստացուածքները զերծ պահելու համար։

Եէրսէն եւնդաւոր ժանտախտը լաւ մը ուսումնասիրելէ վերջը, ախտին բուն պատճառը եղող միքրոպը գտաւ ապակեայ չերտիկի մը վրայ եւնդին (իւլյարճըդ) հիւթէն քսելով, զայն ածխվելով և մանրադիտակին ներքեւ զննելով։ Այս պայմաններուն մէջ միքրոպը կ'երեւայ կարճ և երկու ծայրերը կլորցած և քիչ մը աւելի գունաւորուած ցուպի մը ձեւով։ Այս միքրոպը աւելի շատ կը գտնուի եւնդեներուն մէջ, յետոյ խոշորցած գեղձերուն, լեարդին և փայծաղին մէջ։ Մանր տեսակ ժանտախտի ժամանակ և հիւանդին վերջին վայրկեաններուն արեան մէջ ալ կը գըտնուի։ Այս կարեւոր քայլը առնելէ յետոյ եէրսէն գտաւ նոյնպէս թէ՝ ժանտախտի ժամանակ մեռած մուկերն ալ յար և նման միքրոպ մը ունէին։ Նաև մարդկային ժանտախտէ առնուած միքրոպները մշակելով՝ առողջ մուկերը այդ մշակմամբ պատուաստեց, և տեսաւ որ մուկերն ալ կատարելապէս եւնդաւոր ժանտախտ կ'ունենային։ Պատուաստեալ մուկերը երկու օրուան մէջ կը մեռնէին, և անոնց դեղձերուն, լեարդին, փայծաղին և արեան մէջալ անհամար միքրոպ կը տեսնուէր։ Եէրսէն ժանտախտով պատուաստեալ մուկը և առողջ մուկը մէկ վանդակի մէջ դնելով տեսաւ որ նախ պատուաստեալ մուկերը և յետոյ ալ առողջ մուկերը կը սատկէին, և այս վերջիններուն գործարանաց մէջ ժանտախտի միքրոպներ կը տեսնուէին։ Ահա ժանտախտի արուեստական համաճարակ մը մուկերու, բայց վանդակի մէջ սահմանափակուած։

Այս առթիւ յիշենք թէ՝ ժանտախտի հին պատագիրները նշանակած էին արդէն թէ՝ տեղ մը ժանտախտ դեռ չծագած, և ժանտախտի միջոցին, մուկերը մեծ թուով կը սատկէին։

Երբ տեղ մը ժանտախտի համաճարակ մը կը սկսի, համաճարակին մասնակիցները հողին մէջ ժանտախտի միքրոպին նման միքրոպ մը կը գտնուի որ նուազ թունաւոր կամ ժահրաւոր է։ Ուրեմն հողին մէջ պահուած կը մնայ այն միքրոպը, մուկերը կը վարակէ և համաճարակը նորէն երեւան կ'ելլէ։ 1856ին Բասթէօր սապէս գրած է. «Ենթադրենք թէ ժանտախտին պատճառը երկար տեւողութիւն ունեցող ժահրաւոր սերմ մը ըլլայ. ախտը նորէն երեւան պիտի ելլէ երբ արտաքին պայմանները նպաստաւոր ըլլան։» Մեծ վարպետին ենթադրութիւնը այսօր լիովին հաստատուած իրողութիւն մըն է։ Այն տեղերուն մէջ ուր ժանտախտը տեղական հանգամանք մը ունի և մերթ ընդ մերթ կը ճարակի, հողին մէջ պահուած միքրոպները խոնաւ տաքութիւններէ կամ երկարատեւ չորութենէ վերջը տեղացած անձրեւներէն յետոյ նոր ոյժ մը, ժահրաւորութիւն (viralence) ստանալով՝ նախ մուկերը կը վարակեն, և մուկերն ալ մարդոց փոխադրելով ախտը՝ համաճարակներու ծնունդ կուտան։

Ժանտախտէ բռնուած մուկերը ատդին անդին քսուելով, ջուրերը, ուտելիքները ապականելով չէ միայն որ ախտը մարդոց կը փոխադրեն. այս մասին լուրէն ալ մեծ դեր մը կը խաղան։ Երբ վարակեալ մուկերը կը սատկին, անոնց վրայի լուերը իսկոյն կը նահանջեն և մարդոց վրայ կը պատկին. եթէ մէկը խայթեն խայթուած տեղին վրայ սեւ կեղ մը, ածխակեղ մը (charbon) կը գոյանայ, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ժանտախտի պատուաստում մը։ Նոյնպէս ճանճերը կրնան ժանտախտը առողջ անձանց փոխանցել։ Ժանտախտի ժամանակ մարդուս մարթին վրայ պատահած ոևէ սկրտուկ տարափոխութեան բաց դուռ մը կրնայ նկատուիլ։

Այս պարագաները կը մեկնեն դարմանի եղանակ մը, որ ժամանակաւ գործադրուած է առանց գիտակցութեան։ Զմիւռնիոյ մէջ Անգլիոյ հիւպատոս մը, Պ. Պոտվին, դիտելով որ Եգիպտոսի մէջ ժանտախտէ չորս տարուան մէջ մեռնող 1 միլիոն անձերու վրայ հատ մը իւղ ծախող կամ իւղ չունցող չի գտնուիր, իրր ախտազերծ միջոց խորհուրդ կուտայ մարդիկը իւղով օծել։ Այս եղանակը ի գործ կը դրուի 1792ին, Վենետիկցի քսան երկու նաւատի՝ իւղ քսուելէ յետոյ հինգ օր կը կենակցին ժանտախտէ բռնուած երեք անձի հետ։ Այս ե-

րեք անձեր ալ կը մեռնին, բայց նատաստիները բան մը չեն ըլլար։ Այս եղանակաւ քսան և վեց հոգիէ բաղկացած երեք հայ ընտանիք զերծ կը մնան ախտէն։ Տեսնելով որ դուրսէն քսուած իւղը ախտէն զերծ կը պահէ, բանուորներն ալ իւղ խմել կը սկսին և առատ քրտինք թափելով կը բժշկուին։

Մինակ մորթէն չէ սակայն որ այս ախտին միքրոպները ներս կը թափանցեն. այլ բերնէն ևս ներս կը մտնեն։ Բանուորներուն թուքին, բերնին և կոկորդին մէջ միքրոպ կը գտնուի։ Այս զանազան պարագաները ինքնին ցոյց կուտան թէ ինչ զգուշութիւններ ձեռք առնուելու են չփոխուելու համար։ Մաքրութիւնը և հականեխութիւնը առաջին տեղը կը գրաւեն։ Բերանը միշտ մաքուր բռնել, ձեռքերը հականեխել, մուկերը, լուերը, ճանճերը, մժեղները չարաչար սպաննել և ջնջել հարկ անհրաժեշտ է։ 189(?)ին Քանթօնի արեւմտեան դրան միակ պահապանը 22,000 սատկած մուկ հաւաքել տուած, և քաղաքէն դուրս թաղել տուած է։ Ներսէն չգոհացաւ միայն ժանտախտին միքրոպը և ատրափոխութեան ճշգրիտ պայմանները ուսումնասիրելով, այլ ինչպէս որ Բասթէօրի աշակերտ Տքթ. Րու սոսկալի կեղծմաշկին դէմ մաքառելու, և անոր միքրոպները ջնջելու համար յաջողեցաւ չիճադեղ մը գտնել, նոյն մեթոտներուն վրայ հիմնուելով, ինքն ալ ահարկու ժանտախտէն զերծ մնալու և բժշկուելու համար չիճադեղ մը պատրաստեց. Նախ մուկերուն վրայ յաջողութեամբ փորձեց և յետոյ մարդոց վրայ ալ ի գործ դնել սկսաւ։ Այս մասին հարկ պիտի ըլլայ յաջորդ անգամ մասնաւորապէս գրել, մանաւանդ որ Բորթուկալի մէջ սկսած ժանտախտին առթիւ յայտնի պիտի ըլլայ Բասթէօրի հաստատութենէն ղրկուած չիճադեղերուն արդիւնքը։

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ՌՈՂՋԵԼԻ ԿԷՏ ՄԸ

Այս օրերս վիճաբանութիւն մը բացուած էզմիւռնի(?) և տեղական թերթի մը խմբագիրներուն միջև։ Տեղական թերթը երէկուան պատասխանին մէջ, իր մասին եղած ամբաստանութեանց նրկատմամբ Պատուոյ Ատեանի մը խօսքը բրած էր, (ուրիշ թերթի մը տիրոջը հետ դէմ առ դէմ գալու համար), ուրկէ խոյս տուեր են եղեր ամբաստանողները փաստաբար (°.)։ Արդ, խմբագրութեանս կը պատմուի թէ իրողութիւնը հետեւեալն է։ Այն պարագային մէջ, որուն կ'ակնարկուի, տեղական թերթին խմբագիրը իրօք Պատուոյ Ատեան առաջարկած էր, բայց միւս թերթին տնօրէնը Պատուոյ Ատեանէն աւելին ուզեց, այսինքն առաջարկեց, պաշտօնապէս դիմել ձեռնհաս իշխանութեան, ուրկէ խոյս տուաւ տեղական թերթին խմբագրապետը սարսափահար, չըսենք' իրեն պէս' փաստաբար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ.—Պատերազմը անխուսափելի.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը լուրջ պատրաստութիւններ տեսնել սկսած է։ Ալտըրշօթի և ուրիշ բանակետղերու մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն 8 կիսաբաժիններու կազմակերպութեա ձեռնարկած է, որոնք առաջին հրամանին Քէբ-Թաուն պիտի մեկնին։ Այս 8 կիսաբաժինները կը բաղկանան հեծելազօրքերէ և հետեւակազօրքերէ, ընդամենը 24,576 հոգի։ Այս պատկառելի զօրութենէն զատ Հնդկաստանի մէջ ալ երկու կիսաբաժին և մէկ թնդանօթաձիգ զօրաց կիսաբաժին կազմակերպուած են, և մօտերս Հարաւ-Աֆրիկէ պիտի մեկնին, այս երեք կիսաբաժիններուն զօրաց թիւն է 7,500 հոգի, որով վերի 8 կիսաբաժիններուն հետ Թրանսվալի դէմ պատերազմելու համար ղրկուած գործօն բանակին զօրաց թիւը կը բարձրանայ 33,076 հոգիի։ Անգլիացի սպաներ' Սպանիա, Հարաւային Ամերիկա և Մ. Նահանգները գացած են ջորի գնելու համար, որոնք պատերազմի առեն փոխադրութեանց պիտի ծառայեն։

—Լորտ Լոչ, որ 1889էն 1895 Բարեյուսոյ գաղթականութեան կառավարիչը եղած է, Լոնտոնի մէջ անցեալ գիշեր հազկերոյթի մը պահուն Հարաւ-Աֆրիկեան տագնապին վրայ խօսելով յայտարարեց. «Պարոններ, եթէ պատերազմ ծագի, մինչեւ հիմա եղածներուն է'ն աչառելին և ողբալին պիտի ըլլայ։ Կրնայ ըլլալ որ խնդիրը խաղաղութեամբ կարգադրուի. սակայն Անգլիա իր գացած ճամբէն ա'լ ետ չի դառնար, Պօէրները պէտք է տեղի տան»։

—Բրէդօրիայէ սեպտ. 8 թուով հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թրանսվալի Խորհրդարանին մէջ պատերազմաշունչ յայտարարութիւններ եղեր են։ Խորհրդարանին անդամներէն շատերը յայտարարեր են թէ Պ. Չէմպըլէն և իր ազգը հարստահարիչներ են. անոնք եթէ ուզէին կրնային առանց արիւնհեղութեան խնդիրը կարգադրել սակայն պատերազմ կ'ուզեն։ «Լաւ, կ'ըսեն Պօէրները, կա՞ւ կ'ուզէք, մենք պատրաստ ենք մեր պատիւը պաշտպանելու։ Մինչեւ մեր արեան վերջին կաթիլը պիտի թափենք մեր իրաւունքը պաշտպանելու համար»։

—Պօէրներու հաւանական յարձակում մը.— Պլօէմֆօնթէյնէ կը հեռագրուի թէ Օրանժի Ազատ երկիրը դրօշակի տակ կոչեր է իր բոլոր պահեստի զօրքերը և հրետանիները։ Զինեալ Պօէր քաղաքացիներ կռուելու նշանին կը սպասեն անհամբեր։ Եոհաննէսպուրկէ հասած հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ' Պօէր զօրաց զօրաւոր ջոկատ մը և խոշոր թնդանօթներ ունեցող հրետանի մը Նաթալի սահմանագլխին վրայ ամփոփեր են։ Պօէրները շարունակ կ'ամրացնեն իրենց դիրքերը։ Կը հաւաստուի թէ մէկ քանի օրէն Պօէրները Նաթալի վրայ յարձակում մը պիտի ընեն, և անգլիացի զօրքերը միայն պաշտպանողական ընթացք պիտի բռնեն, մինչեւ որ Անգլիայէ և Հնդկաստանէ նոր օգնութիւններ հասնին։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ(?).—Ֆրանսերէն Տէ... լրագիրը հետեւեալը կը գրէ Անգլիոյ նկատմամբ.—«Ժողովուրդներ կան, որոնք չեն սիրեր Անգլիան, սակայն ասոնք կը սխալին։ Անգլիա մեծ երկիր մըն է եւ կ'արտածէ ոգելից ըմպելի, բամպակ և . . . մարդասիրութիւն։ Երբեմն կը պատահի որ Անգլիա գլուխ չի հաներ իր մարդասիրական նպատակները. բայց ասոր պատճառը սա է որ Անգլիա շատ խոնարհ է։ Կը ճանչնա՞ք այն կենսատու, ազնիւ և գեղեցիկ Տըմ-Տըմ գնտակները, որոնցմէ Անգլիա ճաշակել տուաւ արդէն Հնդիկներուն։ Բայց Տըմ-Տըմ գնտակներուն . . մարդասիրական գործունէութիւնը հոս չի կասիր։ Գրգռուած Պօէրները, որոնք սպիտակամորթ են, անոնք ալ իրենց բաժինը պիտի առնեն անկէ . . .։ Ամէնքս ալ շնորհակալ ըլլանք որ Անգլիա' զօրացած իր սրտի բարութեամբ և բարքի ազնուութեամբ' անգամ մըն ալ կ'առաջնորդէ աշխարհը, քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ։»

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.—Տպաւորութիւնները Ֆրանսայէ դուրս.— Վիեննայէ կը հեռագրուի թէ Տրէյֆիւսի դատապարտութեան վճիռը լսուելուն պէս, բողոքողներու խումբ մը կազմուեր է նոյն քաղաքին մէջ։ Այս խումբին մէջ կը գտնուին Աւստրիացի ճարտարապետներ և ուրիշ անձնաւորութիւններ, որոնք որոշեր են չմասնակցիլ Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին, և հրաւիրել Աւստրիօ-Հունգարիոյ ժողովուրդը որ հոն չայցելէ։

—Պէրլինի մէջ շաբաթ օրն իսկ տարածուեր է Տրէյֆիւսի դատապարտութեան լուրը, և բուռն կերպով քննադատուեր է։ Նոյն քաղաքին մէջ, Ռէննի Զինուորական Ատեանին վճիռը' ոմանց կողմէ թշնամանք մը կը նկատուի Գերմանիոյ դէմ, որ հրապարակաւ յայտարարեց թէ երբեք յարաբերութիւն ունեցած չէ Տրէյֆիւսի հետ։

—Հռոմի մէջ լրագիրներու մեծ մասը' Ռէննի Զինուորական Ատեանին վճիռը անարդար կը նկատէ։

—Լոնտոնի մէջ Տրէյֆիւսի դատապարտութեան լուրը մեծ վրդովմունք պատճառեց։ Նոյն քաղաքին մէջ կը կարծուի թէ 1900ի արուեստահանդէսը տեղի չպիտի ունենայ։

—Պրիւսէլի լրագիրները մեծ զայրոյթ կը յայտնեն Տրէյֆիւսի դատապարտութեան վճռին դէմ։ Բըտի Պլէօ կ'ըսէ թէ Ռէննի Զինուորական Ատեանին վճիռը վատութիւն մըն է։ Էնտէփանտանս Պէլժ կը յայտարարէ թէ Ֆրանսա կորսուած է քաղաքակիրթ ազգերու կոչուելու իրաւունքը։ Ուրիշ մէկ քանի թերթեր 1900ի արուեստահանդէսին համար անյաջողութիւն մը կը գուշակեն։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐՈՒ ՌԱԶՄԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Ամերիկեան թերթ մը վստահելի աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ' երբ Մանիլա դեռ Սպանիացիներուն ձեռքը կը գտնուէր, Տիուէյ ծովակալը, անգլիական համազգեստ հագած, և Մանիլայի ծովախորշին մէջ գտնուող անգլիական մարտանաւերու նաւային սպաներու ընկերակցութեամբ ցամաք ելաւ։ Այս կերպով Ամերիկացի ծովակալը անձամբ կրցաւ քննել քաղաքին բերդերը և ամրութիւնները, և ապա իր խոշոր թնդանօթները ուղղեց ամրոցներուն ամէնէն տկար կէտերուն։

ՃԱՊՈՆԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ.—Ճապոնի ամերիկեան դեսպան Պ. Պըք ծանուցած է իր կառավարութեան թէ' Ճապոն 22 նոր նաւահանգիստներ ալ բացած է օտար վաճառականութեան առջեւ, նոր պայմանագիրներով։ Դաշնագրութեան մը համեմատ, երկու տարի վերջը եթէ այս 22 նաւահանգիստներէն մէկուն արտածութեան և ներածութեան գումարը 50,000 եէնի չհասնի, կառավարութիւնը պիտի կրնայ գոցել այդ նաւահանգիստը։ Պայմանագրուած է նաեւ որ այս 22 նաւահանգիստներէն միայն մէկէն' Մորօրանէ' հանքածուխ, ծծումբ և ցորեն արտածուի որոշեալ քանակութեամբ։ Բացառութիւն է, եթէ Ճապոնի ելմտից նախարարութիւնը արտօնէ աւելի շատ քանակութեամբ արտածուիլը։ Մինչեւ հիմա Ճապոն օտար վաճառականութեան առջեւ միայն 6 բաց նաւահանգիստներ ունէր. որոնք են Եօքօհամա, Քօպ, Օսաքա, Նակասաքի, Հաքոտատ և Նիիկաթա։ Անգլիական թերթերը ի վեր կը հանեն այն մեծ օգուտը, զոր անգլիացի վաճառականները պիտի քաղեն այս բարեփոխումներէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.— Եանկ-Ցէ-Քեանկի հովիտը գետի նաւագնացութեան է'ն կարեւոր ճամբան է Չինաստանի մէջ, որովհետեւ կ'անցնի ճիշդ այն տեղէն, ուր բնակիչները աւելի խիտ են։ Այս գետին վաճառականութիւնը մինչեւ հիմա Անգլիացիներուն և Չինացիներուն մենաշնորհն էր, կ'ըսէ Պէրլինի Բէօրզէն(?) լրագիրը, բայց ասկէ վերջը գերմանական դրօշակն ալ պիտի ծածանի Եանկ-Ցէ-Քեանկի վրայ, ուր քիչ ատենէն շատ մը գերման շոգենաւեր պիտի նաւարկեն, վաճառականական ապրանքներ տանելով երկրին մինչեւ կեդրոնի նահանգները։ Այս նաւերէն մէկը յառաջիկայ աշնան պիտի սկսի իր երթեւեկութիւնը, եւ հետզհետէ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի Շանկայի, Հանքօուի, Զանկի և Զունքինկի միջեւ։ Այս երթեւեկութիւններուն յատկացուած շոգենաւերը Միսիսիփի գետին մէջ նաւարկող ամերիկեան շոգենաւերուն ձեւով պիտի շինուին, պիտի օժտուին զօրաւոր մեքենաներով, պիտի ունենան մեծ արագութիւն մը եւ այնքան խորունկ պիտի մխրճուին ջուրին մէջ, որուն շնորհիւ պիտի կրնան նաւարկել ամէն եղանակի մէջ։

ՌՈՒՍ ԼԵԶՈՒՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ.—Իւխթոմսքի(?) իշխանը Վէտոմոսթի(?) լրագրին մէջ յօդուած մը հրատարակելով, դիտողութիւններ կ'ընէ թէ անհրաժեշտ է որ Ռուսերը հիմնովին սորվին անգլիերէն լեզուն։ «Այս դիտողութիւնները, կ'ըսէ անգլիական Նէշ(?) լրագիրը, պէտք է մտածել տան մեզ Ռուս լեզուին նկատմամբ մեր ունեցած ագիտութեան վրայ։ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ պատերազմ մը այնքան հաւանական է, որքան Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ, և սակայն Անգլիերէն գիտցող 10 Ռուս սպայի դէմ չունինք մէկ Անգլիացի սպայ որ Ռուսերէն գիտնայ։ Ամէն պարագայի մէջ մեր սպաները պէտք է գոնէ պզտիկ ծանօթութիւն մը ունենան Ռուսերէնին։»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօն. Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Ցովհաննէսեանի։ Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ ալ իր բնակարանին մէջ անցընելով, չնախագահեց ժողովին։

Վառնայի Տ. Մարտիրոս քհ.' բարեխօսած էր կրկնամուսնութիւն կատարող Հիւրմիւզեան Գէորգ քհ.ի համար, և խնդրած որ անոր քառամսեայ փիլոնազրկութիւնը բաւ համարուի, միւս կողմէ Գէորգ քհ. ալ ինքզինքը արդարացնելու փաստեր յառաջ բերելով և յուսահատ վիճակի մը մէջ գտնուած ըլլալը յայտնելով, արտօնութիւն խնդրած էր վերստին քահանայագործելու (առանց սակայն իր գործած յանցանքը խոստովանելու և առ այն ներում խնդրելու)։ Ժողովը որոշեց գրել Մարտիրոս քհ.ի որ յորդորէ յիշեալ քահանան համակերպելու Ազգ. Հոգեւոր իշխանութեան սահմանած պատժոյն։

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդը Էշմէ գիւղի ժողովրդեան մէկ մասին դաւանափոխութեան դիմելու պարագաները տեղեկագրած և Կեդր. Վարչութեան աջակցութիւնը խնդրած էր խնդրոյն կարգադրութեանը համար։ Ժողովը որոշեց հարկ եղած միջոցներու գործադրութեան հոգ տանիլ։

Մշոյ վանքի միաբաններէն Սրապիոն Վ.ի համար գանգատագիր մը հասած էր Պատրիարքարան։ Ժողովը պէտք տեսաւ այս գանգատագրին պատճէնը յղել Վանահայր-Առաջն. Տեղապահ Բաբկէն Ծ. վարդապետի ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։ Ասկէ առաջ Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ Քէմէրէկի Սահակ քահանան վեց ամիսէ ի վեր փիլոնազրկութեան և կանոնական պաշտօնազրկութեան ենթարկուած էր. այս անգամ Խարբերդի Առաջնորդը յիշեալ քահանային համար բարեխօսած և խնդրած էր որ ներում շնորհուի։ Ժողովը տարաժամ համարեց ներումը։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ մէկ քանի ամուսնական և անհատական խնդիրներով։

* Նպաստից Յանձնաժողովն ալ երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Մանկունի Տ. Վահրամ Սրբազանի։

Նախապէս եղած հրաւէրի մը համաձայն մայրաքաղաքիս գրավաճառները ու հեղինակները ներկայացած ըլլալով, Նպաստընկալ վարժարաններու և որբանոցներու մէջ գործածելի դասագրքերու նուազուրդը կատարուեցաւ։ Գրեթէ բոլոր հեղինակները ընդունեցան 40-50 առ հարիւր զեղչ ընել իրենցմէ գնուելիք գրքերէն։

Գալով պէտք եղած Թուրքերէն դասագրքերուն, երկու հեղինակներ' Աբիկեան Միհրան և Կարապետեան Պետրոս էֆէնտիները' բուռն մրցում մը ունեցան, որուն հետեւանքով մինչեւ տարւոյս վերջը ձրի տալ յանձն առին ուզուած գրքերը։

* Ս. Պատրիարք Հայրը, Խասգիւղ ժողովոյ անդամոց հրաւիրագիրներ ուղղելով ծանուցած է թէ' Խասգիւղ ժողովը այս առաւօտ ժամը 3ին պիտի գումարուի Գալաթիոյ խորհրդարանը, «կարեւոր և ստիպողական խնդիր մը նկատողութեան առնելու համար»։ Ժողովոյ անցեալ նստին մէջ տրուած որոշման համեմատ, բոլոր Ժողովականաց անհրաժեշտ ներկայութեան պէտք տեսնուած ըլլալով, կը հրաւիրէ նոյն անդամները որ «անպատճառ» ներկայ գտնուին այս օրուան նստին։

* Կը լսենք թէ Պատրիարքարանէ ամսական նպաստ ստացող գաւառային աղքատիկ վարժարանաց թիւը 27ի և որբանոցներու թիւը 32 բարձրացեր է։ Այս որբանոցներէն 28ը ուղղակի Պատրիարքարանի նպաստով կը մատակարարուին, իսկ չորսը բարերարաց նպաստով։

* Գաղատիայէն նամակագիր մը եկեր հին ցաւեր կը նորոգէ. օրինակի համար Նախորդ տեղապահ Տաճատ Վ.ի թեմերէն հաւաքած 800 ոսկւոյ հաշիւը կը փնտռէ եւն. եւն.։ Մեզի համար ասոնք հնցած խաղեր են. օրուան նորութիւնը այն է որ արդի տեղապահը եկեղեցւոյ բեմէն երկար բարակ շունչ հատցնելէ յետոյ, համոզուեր է որ տեղացւոց զգացումները շարժել անկարելի է, ուստի ստիպուեր է դիմել Պատրիարքարան, և առած հրահանգին համեմատ վանքի որբանոցի մէջ գտնուած 12 որբերը Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքը ղրկեր է։ Նամակագիրը այնքան սրտաշարժ կերպով կը նկարագրէ անոնց Գաղատիոյ մէջ անցուցած օրերը, որուն մարդ չուզեր հաւատալ։ «Մերկ, նօթի, ծարաւ և երբեմն 2 հատ ձիթապտուղով քարի նման կտոր մը սեւ հացով օրեր անցուցին» կ'ըսէ, և կը մեղադրէ Գաղատացիները որ այս երկուտասնեակ մը որբերը չկրցան խնամել։ Այս խեղճ փոքրիկներուն Գաղատիոյ մէջ վայելած խնամքին բաւելիք չկայ. Անոնց Կեսարիա ղրկուիլը պարզապէս փրկութիւն մը եղած է իրենց համար։

* Մարզուանէ 10 ժամ հեռու, Հարաւային արեւելեան կողմը ձորի մը մէջ փոքրիկ գիւղաքաղաք մըն է Ավքաթ Հաճի գիւղ, որուն Նորաշէն եկեղեցւոյ օծումը արտօնեց անցեալներս Կեդր. Կրօն. Ժողովը։ Այդ գիւղաքաղաքը, իր ծառաստաններով և այգեստաններով շրջապատուած նկարագեղ տեսարան մը կը պարզէ, 50 տունի չափ թրքախօս հայ ժողովուրդ ունի, որոնցմէ 40 տունը հայ, և 10 տունը բողոքական են. մեծաւ մասամբ եկեղեցասէր և բարեպաշտ անձեր են։ Օծումը կատարեր է Վիճակին Նախորդ տեղապահ Նիկողոս Ծ. Վ. Ֆրանկիւլեան' 4 քահանաներու հետ, և այդ օրը Ս. պատարագ մատուցանելով քարոզ խօսեր է, և Վեհ. Կայսեր համար ալ բարեմաղթութիւններ ըրեր է։ Ժողովրդեան հոծ բազմութիւն մը ներկայ գտնուեր է սոյն արարողութեան, որու միջոցին բեմէն կարդացուեր են նորաշէն եկեղեցւոյ նուիրատուներու անունները։

* Պրուսայէն կ'իմացնեն մեզ թէ' բոլորովին անհիմն է տեղական թերթի մը այն լուրը թէ' Վիճակին Առաջնորդ Տ. Ցովհաննէս եպսկ. Արշարունի, Մուտանիա հասած օրը զինքը դիմաւորելու եկող Արեւելեան Որբանոցի աղայոց երգերուն և ձօներուն հանդէպ բոլորովին անտարբեր անցեր գացեր է։ Առաջնորդը իր մասնաւոր շնորհակալութիւնը յայտներ է որբանոցի տնօրէնին, աւելցնելով միանգամայն թէ' աւելորդ ձանձրութիւն յանձն առեր են որբերը մինչեւ հոն բերելով։ Ասոնք ամէնքն ալ խեղաթիւրուեր են այդ թերթին մէջ, որ Արշարունի եպիսկոպոսին Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ մատուցած անդրանիկ պատարագին առթիւ, վարագոյրին քիչ մը ուշ բացուելու կարեւոր և նշանակալից լուրը օրը օրին հաղորդեր էր իր ազգային բաժնին մէջ, և հետեւութիւններ ալ հաներ էր անկից։

* Պատրիարքարանէն կը հաղորդուի մեզ.—«Դպրեվանուց վարչութիւնը կը փութայ ծանուցանել Արմաշու Զարխափան Ս. Աստուածածնայ բարեպաշտ ուխտաւորաց թէ' երթեւեկութեանց դիւրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են նախկին տարիներու նման։

«Օսմանեան նախարարութիւնն ալ կարեւոր հրահանգները տուած է իր ստորակարգելոց, որպէս զի ուխտաւորաց երթալուն և գալուն առթիւ քաղաքական կայարաններու մէջ նոյն անոնց «Օսմանիյէ» կամ «Համիտիյէ» Բէլէտիյէլէնները(?), երթեւեկութեան կարգապահութիւնը հսկելու համար։

«Նիկոմիդիայէ մինչեւ Արմաշ ճանապարհին ապահովութիւնն ալ կատարեալ է տեղական իշխանութեանց ձեռք առած կարգադրութեանց շնորհիւ, և Վանքին կողմէ ալ յատուկ պահապաններ կարգուած և ըստ սովորութեան, ուխտաւորաց ընկերակցելու համար։

«Նիկոմիդիոյ մէջ գտնուող Վանքին գործակատարներն ալ պիտի ջանան ուխտաւորաց պէտք եղած դիւրութիւնները ցուցընել և պատրաստել։»

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ձեր երէկուան թերթի Ազգային Քրոնիկներու վերջին հատուածին մէջ, կեսարիոյ ազգ. Վարժարաններուն եղած 500 ոսկւոյ չափ նուիրատուութեան մը յիշատակութիւնը կար։ Ատիկայ հօրեղբօրս անզաւակ մահուան առթիւ կտակաւ յանձնարարուած փափաք մը ըլլալուն, առոր գործադրութիւնն էր որ ազգային զանազան հաստատութեանց համար հօրս ձեռամբ կատարուեցաւ։ Ուստի կը խնդրեմ որ հաճիք ճշդել թէ այն նուիրատուութիւնը մեր ընտանեաց կը պատկանի միայն։

Յ. ՍԷԼԻԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

12 Սեպտ. 1899

Ֆրանսական 3%	100.82
Րէժի	307.
Փօնսօլիտ գոցուեցաւ	23.20
Երկաթուղի »	122.
Իտալական 5%	92.80
Պանք Օթթօման	566.
Սպանիական	61.30
Թրանսվալ	44.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սանճագլը գաւառակին (Էնկիւրիւ) գայմագամ անուանուեցաւ Իսքիլիպի գայմագամ Էտիպ պէյ, Օսմանճըգի գայմագամ՝ Սանճագլըլըի գայմագամ Սադըգ պէյ, Իսքիլիպի գայմագամ՝ Օսմանճըգի գայմագամ Թէվֆիգ պէյ, Պիղայի գաւառին Այվաճըգ գաւառակին գայմագամ՝ Սու-Շեհրի գայմագամ Հասան Խալիս էֆ.։

Պալայի աստիճան տրուեցաւ՝ կայս. պալատան քարտուղարներէն Բեամիլ պէյի, և Պետական Խորհրդոյ Նախնական ատենին նախագահ Սախտ պէյի, Ուլայի Բ. աստիճան՝ տպագրական տեսչութեան դիւանական գրութեանց պաշտօնեայ Վէհպի պէյի, Բ. Դրան խորհրդականներու դիւանի օգնականներէն Ալի Սէյիտ էֆ.ի, և Պոժովիոյ ընդհ. հիւպատոս Էմին պէյի, Միւթէմայիզի աստիճան՝ Լոնտոնի Օսմանեան դեսպանատան Բ. քարտուղար Ֆաիգ պէյի, Սանիյէի աստիճան՝ Վճռաբեկ Ատենի ատենագրաց դիւանի պաշտօնական գրութեանց սրբագրիչ Թէվֆիգ պէյի, Սալիսէի աստիճան՝ տպագրական տեսչութեան քարտուղար Հասան Թահսին, Հիլ ի և Ալի Րիզա պէյերու, և Բերայի Նախնական դատարանի հուգուգի առաջին ճիւղին գլխաւոր քարտուղար Հաճի Մահմուտ էֆէնտիի։

Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. սենեկապետ Պէքիր պէյի, Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ տպագրական տեսչութեան երկրորդ սրբագրիչ Րէշատ պէյի, և Րէժիի Ա. քննիչ Տէր Դաւիթ էֆ.ի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ շնորհակալութեան հեռագիրներ ուղղած է օտար վեհապետներուն, որոնք Իր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ղրկած էին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը սեպտեմբեր 10ին Վիեննայի մէջ պատիւ ունեցեր է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաւոր-կայսեր ներկայութեանը ընդունուիլ։ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը քիչ մը վերջը անոր փոխադարձ այցելութեան գացեր է Էմբէրիալ պանդոկը, ուր իջած էր Խտիվը, սակայն կայսրը զայն հոն չգտնելով իր այցաքարտը թողուցեր է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՓՈԽԱՐՈՒԹԵԱՆ փոփոխման համար կատարուած բանակցութիւնները շատ երկար պիտի տեւեն եղեր, կ'ըսէ [illegible]։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ Իսլամ հասարակութենէն մէկ քանի անձեր, որոնք Հելլէն պաշտօնեաներու կողմէ կը նեղուէին, Հելլէն կառավարութեան դիմում ըրեր են իրենց շահերուն պաշտպանութեան հոգ տարուելու համար, և ծանուցեր են թէ Վեհ. Սուլթանին աղերսագիր մը պիտի ուղղեն, Իր բարձր պաշտպանութիւնը և օգնութիւնը հայցելու համար։ Բացայայտ է որ այս խնդրոյն մէջ Հելլէն կառավարութիւնը ուղիղ և արդար ընթացք մը պիտի բռնէ, և երկու սահմանակից տէրութեանց միջև յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական ըլլալով, Հելլէն կառավարութիւնը Իսլամ հասարակութեան գոհացում պիտի տայ, և այս խնդիրն ալ երկու կողմին նպաստաւոր կերպով պիտի կարգադրուի։ (Սէրվէթ)

ՍԻԱՄԻ Թագաւորին որդին Շաքրապօն իշխանը, որ 5 տարիէ ի վեր Ռուսիոյ մէջ իր զինուորական ուսումը կ'առնէ, մօտերս մայրաքաղաքս կը սպասուի։ Իշխանը որչափ ատեն որ Պոլիս մնայ, ռուս դեսպան Պ. Զինովիէվի հիւր պիտի ըլլայ։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ առեւտրական դաշնագրի մը ծրագրին մայրաքաղաքիս Հելլէն դեսպանին կողմէ Յունաստանի Արտաքին գործոց պաշտօնատունը ղըրկուիլը մէկ քանի տեղական թերթեր գրած էին։ Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով այս լուրը կանխահաս է. այդ ծրագիրը Հելլէն դեսպանատան յանձնուած չէ տակաւին։ Դեսպանը իր կառավարութեան միայն հաղորդած է թէ՝ Արտաքին Գործոց Նախարար Թէվֆիգ փաշա զինքը վստահեցուցած է որ հիւպատոսական դաշնագրին՝ Օսմ. պատուիրակներու կողմէ քննութիւնը աւարտելու մօտ է։

ԱՐԲԻՒԼԻ մէջ մենաշնորհներ ձեռք բերելու, և զանոնք շահագործելու համար անգլիացի դրամատէրներու խմբակ մը, որուն պետն է Լոնտոնի Ռոչիլտներու դրամատունը, և Տեօյչէ Պանքը իրարու հետ համաձայնութեան մը յանգելով ելմտական հզօր ընկերակցութիւն մը կազմակերպել ձեռնարկած են։

ԻԶՄԻՐԷ [illegible] գրուած նամակէ մը կ'իմանանք թէ քաղաքին մէջ Մանիֆաթուրայի նշանաւոր վաճառական Ցակոբ էֆ. Տիլսիզեան իր վճարումները դադրեցուցեր է 35,000 ոսկի բացով մը։ Պարտատէրերը ժողվուելով որոշեր են առանց դատարանի դիմելու իրենց մէջ համաձայնութեան մը յանգիլ։ Վերոյիշեալ 35,000 ոսկի բացին 27,000ը եւրոպական գործարաններու պահանջներն են, իսկ մնացեալ 8000 ոսկին ալ տեղացի վաճառականներու։

ԹԷՄՊԼԷՔԻՒ ընկերութեան բաժնետէրաց ընդհ. ժողովը երէկ ժամը 11ին (Ը. Ե.) գումարուեցաւ։ Ժողովը վաւերացուց ընկերութեան վարչական Խորհուրդին բոլոր առաջարկները։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Մէսաժըրիի [illegible] շոգենաւուն ճամբորդներէն մէկուն կասկածելի հիւանդութենէ մը մեռնիլը երէկ գրած էինք։ Կը ծանուցուի թէ շոգենաւուն ճամբորդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ կառավարութիւնը, միւս պետութեանց հետեւելով, որոշած է Պոլսոյ մէջ առեւտրական գործակալութիւն մը հաստատել։

ՆՈՐ ՈՐԲԱՆՈՑ.— Սէրվէթ կը ծանուցանէ թէ Սկիւտարի մէջ մեծ որբանոց մը պիտի կառուցուի, որ պիտի կրնայ 3000 հոգի պարունակել։

ՍԿԻՒՊԻ Պուլկար մետրապոլիտը հեռագրաւ իր հրաժարականը ղրկեր է Պոլսոյ Պուլկարաց էկզարքին։

ՆՈՐ ԴՐՀՇՄԱԹՈՒՂԹ.— Իսլամ գաղթականներու գաւառներու մէջ զետեղման ծախքերը գոցելու համար ասկէ առաջ որոշուած էր երկու տարուան համար նոր դրոշմաթուղթեր հաստատել։ Նախարարաց Խորհուրդը, որուն յանձնուած էր այդ մասին պատրաստուած տեղեկագրի մը քննութիւնը, ընդունեց այս դրոշմաթուղթերու հաստատութիւնը, մէկ քանի փոփոխութիւններ միայն ընելով։ Դրոշմաթուղթերու մասին պատրաստուած տեղեկագրին մէջ ըսուած է որ արտօնութեամբ հաստատուած փոքր գործարաններէն 5 ոսկի, մենաշնորհ ունեցող ընկերակցութիւններուն դրամագլխին հազար ղրուշին քսան փարայի, և 500 ղրուշէն վեր եղած ամսաթոշակի ընկալագիրներէն ալ մէկ ղրշ.ի դրոշմատուրք առնուի։ Սակայն այժմ Նախարարաց Խորհուրդը վերոյիշեալ փոքր գործարաններէն առնուելիք 5 ոսկին չափազանց գտնելով 1 ոսկիի իջեցուց, և ամսականներու ընկալագիրներուն 1,000 ղրշ.էն վեր եղածներէն մէկ ղրշ. միայն առնել, նաև հանքերու մենաշնորհի ֆէրմանները յանձնուելու ատեն, շահագործման աստիճանին համեմատ, 100էն մինչև 150 ոսկի գանձել որոշեց։ Նախարարաց Խորհուրդը այս փոփոխութիւնները ընելէ վերջը իր տեղեկագիրը պատրաստեց, որ վաւերացաւ կայս. Իրատէով։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ Վարչութեան արկղակալ Յարութիւն էֆ. Արսլանեան առջի օրը Արեւելեան Ճեպընթացով Բէչ-թ. մեկնեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Ներքին գործոց պաշտօնատունը հրահանգ ղրկեց նահանգներու իշխանութեանց, որպէսզի գաւառներու գլխաւոր քաղաքներուն մէջ ամէն ամիս պատահած մահերու ցուցակը տեղեկագրով մը հաղորդեն Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդին։

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՍԱՀԻՀԷ կոչուած դրոշմուած թուղթերը, որոնք ինչպէս յայտնի է գործածութենէ դադրած էին, վերստին գործածելու համար Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը դիմում ըրեր է ելմտական պաշտօնատան, որ այժմ նկատողութեան առած է խնդիրը։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Առջի օրը Օտեսայէն մայրաքաղաքս հասնող ռուսական շոգենաւը բաւական թուով Չէրքէզ գաղթականներ բերաւ, որոնք նոյն օրը Մահմուտէի շոգենաւով Մուտանիա ղրկուեցան։

ԹԱՆԳԱՐԱՆ.— Ծովային պաշտօնատունը ծովային թանգարան մը և գրադարան մը կազմակերպած է։ Այս երկու հաստատութեանց մէջ գտնուած առարկաներուն և գրքերուն ցուցակները տպագրուած են։

ՄԱՀ.— Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Զիւհտի պէյ կինը առջի առտու մեռաւ Էրէնքէօյի մէջ։ Ցուլարկաւորութեան ներկայ էին Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա և ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

ՁԵՂՄ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.— Գումլայէ(Պրուսա) կը գրեն թէ վերջերս գիշեր մը տեղւոյն մաքսատան դրամարկղը աներեւոյթ եղեր է։ Սակայն յաջորդ օրը Սաաֆ աղա անուն մաքսային պաշտօնեայ մը դրամարկղը՝ բաց տեղ մը գտեր և մաքսատուն բերեր է, բնականաբար մէջը պարապ։ Տեղական իշխանութիւնները խիստ քննութիւն բացած են այս խորհրդաւոր գողութեան հեղինակները գտնելու համար, և սակայն միեւնոյն ժամուն Սաաֆ աղան ալ ձերբակալուելով բանտը առաջուեր է դրամարկղը, պարապ ետ դարձուցած ըլլալուն համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ, որոնց մասին ծանօթութիւն տուինք երէկ, մէկ մասն են միայն այս տարուան շրջանաւարտներուն։ Նոյն լուրին մէջ սխալմամբ ըսուած էր «քաղաքային զինուորական վարժարան», որ իմաստ չունի արդէն։ Ցայտնի է թէ Քաղաքային Բժշկական վարժարանին վրայ էր խնդիրը։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ, ու Քրէտի Լիոնէի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները յառաջիկայ հինգշաբթի փակ պիտի մնան։

ԿՌԻՒ.— Առջի գիշեր Բերա, Եիւքսէք-Գալտըրըմի մէկ կողմնակի փողոցին մէջ մէկ քանի Յոյն բալիքջարեաններ գինով վիճակի մէջ իրարու հետ կռիւ բռնուեցան, և սակայն ոստիկանութիւնը շուտով վրայ հասնելով ամէնքն ալ մօտակայ պահականոցը առաջնորդեց։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Առջի առտու Սիրքէճիի առջեւ ծովուն մէջ դիակ մը գտնուեցաւ. քննութենէ մը հասկցուեցաւ որ մարմինն է Էչրէֆ անուն անձի մը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր աներեւոյթ եղած էր։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պերլինի [illegible] լրագիրը Սոֆիայէ կ'իմանայ թէ վերջերս այդ քաղաքին Աւստրիական հիւպատոսարանէն կարեւոր պաշտօնական թուղթեր գողցուեր են, որոնց մէջ աւստրիական անցագրի թուղթեր ալ կան եղեր։

—Առջի օրը Զամլըճայի մէջ Մազհար պէյի տունը գողեր մտնելով րէվոլվէր մը և մէկ քանի հարիւր ղրշ. գողցեր են։

—Անցեալ շաբաթ գիշեր Գասըմ-Փաշայի մէջ մէկ քանի գողեր հանդարտութեամբ և առանց գիշերապահներուն ականջ խաւելու բազմաթիւ տուներու մէջ փոքր խուզարկութիւններ ըրեր են։ Այս մարդիկը, առանց աղմուկի, պարանէ սանդուղի մը միջոցաւ մտած տուներնէն արժէքաւոր առարկաներ գրպաներ են։ Ոստիկանութիւնը խիստ քննութիւն բացած է գողութեան հեղինակները գտնելու համար։

—Մէկ քանի օր առաջ գրած էինք թէ Պէօյիւքտէրէի մէջ Պարսիկ մը պանդոկէ մը և շրջակայ տուներէն գողութիւն ըրած էր գիշերանց։ Ոստիկանութեան կատարած խուզարկութիւններէն կը տեսնուի որ գողը Պարսիկ մը չէ, այլ Իպրահիմ անուն Պոսնացի մըն է եղեր։ Գողցուած նիւթերուն մեծ մասը գտնուած և իրենց տէրերուն վերադարձուած են։ Իպրահիմ Ղալաթիոյ պանդոկներէն մէկուն մէջ կը բնակի եղեր և գողցած դրամները արդէն հատցուցած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԳՈՐԾԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ, 11 Սեպտ.— Նախարարաց խորհուրդը վաղը գումարուելով, պիտի զբաղի Ռէննի Զինուորական Ատենի վճռով։ Զրոյց կը պտտի թէ նախարարներու մէկ մասը կը բաղձայ որ պաշտօն յանձնուի ընդհ. դատախազին՝ վճռին ջնջումը պահանջել, իշխանութեան զեղծման պատճառով։ Սակայն մեծամասնութիւնը Դահլիճին միջամտութեան հակառակ է, նկատելով որ Տրէյֆիւսի պաշտպան փաստաբաններուն վերաքննութեան դիմումը կրնայ յաջող ելք մը ունենալ։ Թան կ'ըսէ թէ՝ Զինուորական Ատեանը մեղմացուցիչ պարագաներ նկատողութեան առնելով, ուզած է չեզոքել սա կէտը թէ՝ գոհ պիտի ըլլայ եթէ նախագահը բոլորովին ներում շնորհէ դատապարտեալին։

—Դատական նախարար Պ. Մօնիս՝ վաղը նախարարաց խորհուրդին պիտի հաղորդէ հարիւրապետ Տրէյֆիւսի դատապարտութեան հետեւանքները։

—Ընկերվարական խռովարար Պ. Սէպասթիէն Ֆօռ՝ առժամապէս ազատ թողուեցաւ, որովհետեւ վկաներէն ոչ մէկը ըսաւ թէ օգոստոս 20ի շփոթութեան միջոցին Գուլիէ անուն ոստիկանական քոմիսէրին վրայ յարձակողներուն մէջ տեսած է զինքը։ Ազատ թողուեցան նաեւ խռովարարներէն Վէյլ և Ֆէրիէռ։

ՌԷՆՆ.— Զինուորական Ատեանին անդամները այսօր գումարուելով խնդրագիր մը ստորագրեցին ի նպաստ Տրէյֆիւսի, որպէս զի աստիճանազրկութեան պատիժէն ազատ մնայ։ Դատապարտեալը՝ խարազէս յուզուած՝ յայտարարեց թէ յոյսը կտրած չէ։

ՓԱՐԻԶ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ ժանտատենդ ծագած ըլլայ Շապռօլ ամրոցին մէջ։

ԿՆԵԱԶԵՎԻՉԻ ԴԱՏԸ

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Երէկ կէսօրէն ետքը Պ. Թաւչանովիչ հարցաքննուելով, բացարձակ կերպով ուրացաւ իրեն նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնները, որոնք իրեն անծանօթ մարդոց կողմէ մէջտեղ նետուած են։ Գալով իր տունը գտնուած թուղթերուն, Պ. Թաւչանովիչ ըսաւ թէ՝ անոնք Գերմանացի Ռանքէ անուն պատմագէտին գրած Սերպիոյ Պատմութեան թարգմանութիւնները, և իր ծանօթագրութիւններն են, որոնք իրրեւ առաղձ պիտի ծառայէին իր հեղինակութիւնն եղող «Սերպիոյ Պատմութեան»։ Ամբաստանեալը յայտարարեց թէ երեք տարիէ ի վեր բաժնուած է արմատական կուսակցութենէն, և այլեւս ո և է յարաբերութիւն ունեցած չէ արմատականներու պետ Պ. Պ. Բրոթիչի, Ճուրիչի և Թէսիչի հետ։

Այս առտուան նիստին ամբաստանեալ Պ. Պ. Բրոթիչ և Սթանոյէվիչ մերժեցին իրենց նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնները։ Բողոքեցին ամբաստանեալ Կնեազէվիչի վկայութեան դէմ, և ստախօս անուանեցին զայն։

Կէս օրէն ետքը հարցաքննուեցաւ Պ. Ճուրիչ, որ խոստովանեցաւ թէ ընդհ. հրամանատարին դէմ թշնամալից խօսքեր պարունակող նամակներ գրած է, և յարեց թէ իրեն ըսուած ապականալից խօսքերէն գրգռուած է։ Պնդեց Օպրէնովիչներու գերդաստանին և հայրենիքին վրայ ունեցած իր սիրոյն մասին։ Հերքեց Կնեազէվիչի և Ռատոյլովիչ անուն վկային յայտարարութիւնները։ Այս վերջինը երդմամբ յայտարարած էր թէ 1890ին հրաւիրած էր զինքը համոզել Պ. Կարաշանինը՝ ուրիշ դրօշակ մը պարզելու։

ՓԱՐԻԶ.— Պետական խորհուրդը 300 հազար ֆր. քուէարկեց ժանտախտի տարածման դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար։

ՃԵՆՈՎԱ.— Շոգեկառքի ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Բամբոլիկեդայի մէջ, երկու կառախումբերու միջեւ, որոնք յաջորդաբար մեկնած էին Ճենովայէ։ Երեք մեռեալ և 16 վիրաւոր կան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

Զօլա Նորէն կը Միջամտէ

ՓԱՐԻԶ, 12 սեպտ.— Օռօռ թերթը այսօր Էմիլ Զօլայի մէկ յօդուածը կը հրատարակէ «հինգերորդ արարուածը» խորագրով, որուն մէջ Զօլա կը յայտարարէ թէ պիտի շարունակէ պայքարը Պ. Լապօռիի հետ, Տրէյֆիւսի գործին մէջ կատարեալ լոյս մը առաջ բերելու համար։

—Կը ծանուցուի թէ ոստիկանութիւնը երեւան հաներ է կէռէնի և իր Շապռօլ ամրոցին մէջ բանտարկուած իր ընկերներուն գիշերային պաշար հայթայթողները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղրշ.	24.28
Երէկուան բարձր գինը	»	24.28
» վար »	»	24.25
Սէրի B	»	46.50
» C	»	27.30
Րումէլի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	120 37
Երէկուան բարձր գինը	»	120 50
» վար »	»	119.25
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	6.45
» Ժուիսանս	Ֆր.	240.
» Պարտաթուղթ	»	486.—
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	4.05
Դրամներու ընթացքը		
Մէճիտիյէ ոսկի	Ղրշ.	107.35
Մէթալիք	»	98.—
Անգլիական ոսկի	»	109.36
Ֆրանսական ոսկի	»	87.19
Քրիմից	»	51.05
Րուպլի թղթադրամ	»	8.60
Լոնտոն 3 ամիս		108.37
Փարիզ » »		23.16
Ֆիօրին մետաղ		10.97

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

11 Սեպտ.	ԼՈՆՏՈՆ	ՓԱՐԻԶ
	Անգ. ոսկի	Ֆր.
Անգլ. գօնս.	104.87	
Օսմ. Գօնս. Սէրի B	46.—	47.50
» » » C	26 37	26.70
» » » D բաց.	22.87	23.21
» » » D գոց.	22.87	23 20
Գրէտի Լիոնէ		971 —
Օսմանիէ		426.--
Օսմ. Մաքսատուն		501.37

ԴԷՍ ՈՒ ԴԷՆ

ՇԱԽՈՒԽԱՏ ԿՈԿՈՐԴԸ.— Ամերիկացիները՝ որոնք ճշմարտապէս յառաջդիմութեան առաջնորդները կ'ըլլան, հաւաքածոյ շինողները նոր ճամբու մը մէջ կը մտցնեն։ Ասոնցմէ մէկը, որ կը սիրէ հին երաժշտութիւնը և նոր գաղափարները, կ'ըսուի թէ վերջերս 500000 ֆրք.ով գնած է Տիկին Ատէլինա Բադդիի կոկորդը։ Այո, կոկորդը՝ ամբողջ իր խաչափողովը, ձայնական թելերովը. ևն., զոր գնողը պիտի ստանայ երգչուհիին մահէն ետքը։ Ասկէ քիչ առաջ մարդիկ կը շատանային մեծ մարդոց ձեռագիրներով, բայց աւելի խելացութիւն չէ՞ անոնց մարմինէն նշխար մը պահել։

ՑԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԽՆԴԱՑՈՂԸ.— Շիքակոյի մէջ բժիշկները այս պահուս եզական հիւանդ մը կը դարմանեն։ Մա-

թաս անուն լրագրավաճառ մըն է, որ չարունակ կը խնդայ, առանց ինքզինքը զսպել կարենալու, և որ այնչափ խնդացած է, որ բանականութիւնը կորսնցուցած է չարունակելով հանդերձ խնդալ։ Հիւանդանոցի բժիշկները բան մը չեն հասկնար այս երեւոյթէն, և ինքզինքնուն կը հարցնեն թէ ի՞նչ բանէ յառաջ եկած է այս անդադրում խնդուքը։ Մաթաս իրիկուն մը իր ընտանեաց քովն էր, երբ սկսաւ մեծաքրքիջ խնդալ։ Նախ կարծուեցաւ թէ հաճոյքի մը յիչատակը զինքը այսպէս խնդացնել կուտար. բայց երբ տեսնուեցաւ որ երկու ժամ վերջը Մաթաս դեռ կը խնդար, կինը՝ կասկածելով՝ դրացիներուն լուր տուաւ, որոնք բնականաբար բան մը չկրցան ընել։ Եւ վերջապէս հիւանդին չուրջը գտնուողներուն համբերութիւնը հատնելով, իմաց տրուեցաւ ոստիկանութեան, որ կառքով Մաթասը հիւանդանոց փոխադրեց։ Հիւանդը կը չարունակէր ճաթելու աստիճան խնդալ, և մինչ բըժիշկը զինքը կը քննէր, անոր քթին մեծաքրքիջ խնդաց։ Հիւանդանոցին բժիշկներր թէեւ կը կարծեն թէ Մաթաս թոյն մը խմած է, բայց չեն համարձակիր վճիռ մը տալ այս տարօրինակ հիւանդին վիճակին մասին, որ կրնայ այսպէս խնդալով մեռնիլ։

ԳԱՒԱԶԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ ՄԸ.—Ամերիկացի օրիորդ մը, Միս Հէնրիէդդա, գաւազաններու ընտիր հաւաքածոյ մը ունի, որ չատ հազուագիւտ է իր տեսակին մէջ։ Հաւաքածոյին մէջ կը գտնուին զանազան տեսակ գաւազաններ, այլ և այլ նիւթերէ չինուած, ինչպէս փայտէ, թուղթէ, մետաղէ, ոսկորէ, կերպասէ, փըղոսկրէ են։ Ամէն կարելի եղած նիւթեր գործածուած են այս գաւազաններուն չինութեան համար, որոնց թիւը հազարը կ'անցնի։ Ասոնց մէջէն աչքի կը զարնեն երկու գաւազաններ, մէկը օձի և միւսը կապիկի մորթէ չինուած։ Միս Հէնրիէդդա ունի նաև ռնգեղջիւրի մորթէ չինուած գաւազան մը, որ չատ հազուագիւտ է հիմա։ Կը յիչուի թէ Վիլհէլմ կայսրը, որուն գաւազաններու հաւաքածոն ալ վերինին չափ կատարեալ է, խիստ սուղ գնով կրցած է ձեռք անցընել ռնգեղջիւրի այդ տեսակ գաւազան մը։ Միս Հէնրիէդդայի ունեցած նմոյչներուն մէջէն է'ն հազուագիւտն է կրիայի պատեանէ չինուած միակտուր գաւազանը, որ 500 տոլար կ'արժէ...։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Այս առաւօտեան Սուրհանդակ պատուաբեր թերթիդ մէջ Հմայեակ քհ. Էքսէրճեան ստորագրութեամբ ազդ մը կարդացինք, որուն մէջ ստորագիր քահանան կարգ մը անտեղի զրպարտութիւններ ընելով գրատանս, ջանացած էր ի վեր հանել իր հեղինակած դասագրքերուն կարեւորութիւնը։

Ի պատասխանի սոյն թշնամական ազդին, զոր բոլորովին անվայել կը գտնենք քահանայական նուիրական պաչտօն ունեցող անձնաւորութեան մը, կը փութանք յայտարարել ներկայիս թէ՝ այս տեսակ ձրի զրպարտութիւններ բոլորովին հեռի են մազի չափ աղարտ բերելու գրատանս, որ իր ուղղամիտ ընթացքովը համակրութիւնը ու վստահութիւնը չահած է արգոյ հասարակութեան։

Կը յուսանք, Տէր, թէ պիտի բարեհաճիք արտատպել սոյն երկտողը Պատ. Թերթիդ մէջ, և այսու երախտապարտ կացուցանել զմեզ։

Ներկայացուցիչ Պալենց գրատան
30 Օգոստ. 1899 Ա. ԵԱԶԸՃԵԱՆ

ԻՒՐՊԷՆ-ՊԷԼԺ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հետեւեալ նամակին հրատարակութիւնը կը խնդրուի մեզմէ.

«Թէեւ գրոյց տարածուած է թէ իրենց գոյքերը են.ապահովագրողները՝ հրդեհի են. պահուն դժուարութիւն կը կրեն ապահովագրուած դրամը ստանալու, բայց ես ատոր հակառակը պիտի հաստատեմ։ Ես իմ կարասիներս ապահովագրած էի Իւրպէն Պէլժ ընկերութեան. սեպտ. 7ին (Ը. Ե.) Բերա Տօղրամաճի փողոցը պատահած հրդեհէն բաւական վնաս կրած ըլլալուս, յիչեալ ընկերութիւնը կրած վընասս դիւրութեամբ և իմ փափաքիս համաձայն վճարած ըլլալով, կը խնդրեմ որ ձեր թերթին միջոցաւ ծանուցանէք ժողովրդեան։

Այս առթիւ հրապարակաւ չնորհակալութիւն կը յայտնեմ Իւրպէն Պէլժ ընկերութեան, և անոր գործակալութեան որ անգամ մըն ալ հաստատած է իր պատուաւորութիւնը Պոլսոյ ապահովագրական գործակալութիւններուն մէջեւ։»

ՀԱՑԿԱԶՆ Թ. ՓԷՀԼԻՎԱՆԵԱՆ
Բէյօ., 9 սեպտ. 1899

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՔԱՆՑԱԼԹԻ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է աչակերտաց կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը տալ, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մ'ունենալ, և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին եայլն օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանիս Վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է, որոնք անընդհատ հսկողութեամբ կը ջանան վարժարանը միչտ ի կատարեալ բարեկարգութեան պահել։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ Միաբաններէ և վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ. այս վերջիններն՝ անցեալ չրջանին մէջ՝ 10 էին թուով։

Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Րէալական դպրոցին (Realschule) յառաջադրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրին պէտքերուն։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աչակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ՝ և առանց քննութեան, Եւրոպայի որ և է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը չարունակելու համար (ինչպէս ունինք աչակերտներ ի Վիեննա, Նանսի և Գաղղիայի ուրիչ քանի մը քաղաքներու մէջ), և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Լեզուներու համար ունի վարժարանս նոր մեթոտ մը, որուն վրայ խօսած ենք արդէն վարժարանիս անցեալ չրջանին «տարեկան տեղեկագրին» մէջ, որ տպուած է և կը տրուի խնդրողներու։

Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ, ունի իւր յատուկ բժիշկն և իւր դեղարանը։— 1899-1900 դպրոցական տարին պիտի սկսի սեպտեմբեր 1/13ին՝ չորեքչաբթի օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ երկուչաբթի՝ սեպտեմբեր ամսոյ 6ը, և այս վերջին օրը ժամը 8ին (ըստ Եւր.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի Վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, և կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիշեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. GABRIEL Dr. MÉNEVICHIAN
30—27 Constantinople, Pancalti

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս վերաբացումը յետաձգուած է Սեպտ. 3/15ին՝ կարեւոր փոփոխութիւններու և կարգադրութիւններու պատճառաւ։

Տարեթոչակն է 15 Օսմ. ոսկի, 8 ամսեկին վճարելի՝ սեպտ.ին, 7ը՝ 1900ի յունվարին։

Ուրիչ տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Փիթի, Պայպըլ-Հաուզ, Կ. Պոլիս, կամ ուղղակի վարժարանին տնօրէն՝ Տր. Չէմպըրսի, Պարտիզակ։ 12—11

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵՑԷՔ

Եթէ կ'ուզէք ազատիլ դիւրութեամբ և առանց ցաւի փտած ակռաներէ զանոնք 1 կամ 2 անգամէն լեցունելով, եթէ կ'ուզէք ունենալ նուրբ և հաստատուն ակռաներ դիմեցէք առ Ց. Էմինեան ատամնաբոյժ որ փոխադրած է իւր գործատեղին Բէյոյի չուկահամբան. Աղա Ճամի, Րուժէլի Խանի դիմաց. Արարդըման Քաւթօ թիւ 6, Ամէն օր պատրաստ է իւր յաճախորդները ընդունիլ. կիրակի ինչուան կէսօր։

Նորահնար գործիքներու առաւելութիւնն և Ամերիկեան արդի կատարելագործութիւնք ի գործ կը դրուին։ Առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

ՃՇԴՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՅՄԱՆՔ
ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ։

ԲԱԶԷ
Մահմուտ փաչա, Ապտուլ էֆ. խանը, թ. 5-6

ՇՈՒՔՐԱՆ
Համխոյէ բխրպէ, քրամուէյի գծին վրայ, թիւ 7

Հայ վաճառատունը պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից

Տեա'րք,
[illegible]
Եթէ կը փափաքիք ճաչակաւոր, աժան և զուտ ֆրանսական և անգլիական կերպասներէ հագուստ ունենալ, պիտի վնասուիք, եթէ ուրիչ տեղ դիմէք։ Հրեայ—գերման ոսկեզօծ վաճառատանց ապրանքները, դուք ալ գիտէք թէ Աւստրո—գերման գործարանաց ստոր արտադրութիւններն են. իսկ տեղական խանութպաններն իրենք ալ չգիտեն թէ ի՞նչ կը ծախեն, որովհետեւ հրապարակէն կը գնեն չուխան սուղ գներով. . .
Հաճեցէք այցելել մեր վաճառատունը. և գնահատել մեր առաւելութիւնները։
Ահա մեր գներն.

Քօսթիւմ	100էն 240	ղրուչ
Օվըրքօթ ժիլէ	160—240	»
Փարտըսիւ	120—170	»
Փանթալօն	30—80	»
Տղու հագուստ	25—60	»

Սակարկութիւն չկայ։—Նորոգութիւն ձրի։
ԹԻՒԸ 2 ՂՐՈՒՇ

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ
Բէրա, Թագսիմ ջողըը, թիւ 10

Ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւնները զատ կը դարմանէ մասնաւորապէս և խնամով Ջղային [illegible] հիւանդութիւնները։

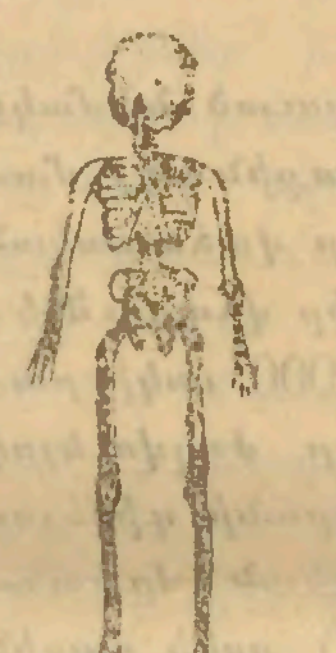
Իր տանը մէջ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն վերջը։ Դչ. օրերը 7էն 10 ձրի աղքատաց։ 24—14

Կա'մ բոպիկ պտտեցէք և կամ «Աւստրալիա» անունով կօչիկները հագէ'ք։ Այս նոր կաչիով չինուած կօչիկները մեծ յարգ գտած են Պոլսոյ բարձր դասակարգին մէջ։ Անմնման են այս կօչիկները իրենց ձեւով, առաձգականութեամբ, թեթեւութեամբ, չէւութեամբ և հաստատունութեամբ։ Այս կօչիկները գործածուելով կ'անհետանան ոտքի կոչտերը և ուրիչ անհանգստութեան առիթները։ Ուստի կօչիկ մը չինել տալէ կամ գնելէ առաջ, մի' մոռնաք անգամ մը դիմել անգլիական վաճառատունը, ուր էրիկ մարդոց, կիներու և տղայոց համար ամէն տեսակ կօչիկներ կը չինուին պատրաստ և յանձնարարութեամբ։

Միակ կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա Եուքսէք Գալտըրըմ, Վօյվօտայի կարգը թիւ 95-97, Խամընտ Բարուանայի վաճառուներն են։ Իւրաքանչիւր տուփի վրայ գրուած են «Աւստրալիա բաթէնթ» բառերը։ Գնման և վաճառման պայմանները բացատրող թուղթ մը ձրի կը տրուի։ 36—24

ՎԻՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿԱԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ Խանի կից, թիւ 1.
Չիֆթէ Սրբէքը մաղազասը

Վերոյիչեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ ([illegible]), տեսակ տեսակ դրեխներ ([illegible]), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հիւանդխտակներ, խոչորացոյցներ, մանրադէտներ ([illegible]) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՍԻՐՏ
ԳԻՐՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ազգ. Ուսումնական Խորհրդէն արտօնուած
Թարգմ. Եփիմէ Պ. Օծեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ԵՐԵՍ 330
ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ԿԱԶՄ
ԳԻՆ 6 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղի Պաղտատլեան Գրատուն
Սուլթան Համամ Ճատտէսի թիւ 14

Այս ընթերցանութեան գիրքը բոլորովին կը տարբերի մինչեւ ցարդ հրատարակուածներէն, տղայք բուռն սիրով պիտի կարդան զայն քանի որ իրենց կեանքն է որ նկարագրուած է հոն, իրական, բնական չինիչ եւ բարոյացուցիչ ոճով։

Մնո՛ղք մի զրկէք Ձեր զաւակները ՍԻՐՏի օգտակար ընթերցումէն։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (84)

ՖՕՐԹՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՕԱԳՕՊԷ

—

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

—Մեր այծերն, ուրեմն, ըսաւ տիկին Պլանշլէն անուչ ժպիտով մը։ Ցատկապէս այծերու երամակ մը կը գննենք։ Այրս իմ ամէն կամքս կը կատարէ, և ես չեմ ուզեր զատուիլ ձեզնէ։

«Մօտիկ ըրէք զիս, սիրելի' Բիաս։ Դուք մինակ էք աչխարհիս մէջ, քանի որ ձեր հայրն երես դարձուց Պիանքայէն, և քանի որ դուք ալ չէք ուզեր դիմում ընել անոր սրտին...։

—Երբե՞ք, ըսաւ մէկէն Բիա. իմ գոյութիւնս խսկ չի պիտի գիտնայ երբէք։

—Արդ, ես որ ամէն բան ունիմ աչխարհիս մէջ երջանիկ ըլլալու համար, բարիքէ մը միայն զուրկ եմ... զաւակ չունիմ... կենացս ամենէն մեծ վիշտն է այս... երազ մ'ունեցեր էի, դժբաղդաբար օդը ցնդեցաւ... մտածեր էի որդեգրել ձեր քոյրը, թէ որ հայրը չուզէր ճանչնալ զայն. զաւկիս պէս խնամել ու սիրել... այրս ալ համամիտ էր ինծի... օր մը կ'ամուսնացընէինք զինքը, և ետքն ալ մեր ունեցածն անոր կը թողուինք։ Մահն առաւ Պիանքան մեր ձեռքէն. և հիմա ձեր կամքէն կախում ունի կորուսած յոյսս ինծի դարձունել։

«Բիա', սիրելի' Բիաս, կ'ուզէ՞ք որ ձեր մայրն ըլլամ ես։

—Մա՛յրս, կրկնեց Բիա գլուխը խոնարհեցընելով. աւա՜ղ, կորուսի։

—Անոր տեղը կ'անցնիմ ես, ըսաւ տիկինը խանդով։ Ձեր քոյրը որ այնչափ կը սիրէի, չէր զլանար ինձ այդ երջանկութիւնը զոր կրնար տալ ինծի։ Ես չէի համարձակած որդեգրութիւն առաջարկել իրեն, վասն զի կը մտածէի թէ հայրը պիտի հաճէր ընդունիլ զայն. բայց երբ իմացայ որ այդ մարդը սիրտ չունէր, իւր զաւակը կը մերժէր, որոչումս տուի։ Եթէ անգութ մահը վրայ չի գար, պիտի երթայի ըսէի իրեն.— «Պիանքա', աղջիկս, մեր տունը բաց է ձեր առջեւ։ Եկէք և ոչ ես բաժնուինք իրարմէ»։ Աներկրայ եմ որ չէ չէր ըսեր։

—Քոյրս չէր թողուր զիս։

—Օ՛, տարակոյս չի կայ։ Հարկաւ ձեր խօսքը պիտի ընէր ինծի, զիս հօս պիտի բերէր. ես ալ պիտի աղաչէի ձեզ որ չբաժնուիք անկէ...դուք ալ անչուչտ չպիտի ընդդիմանայիք իմ և անոր աղաչանքին, և պիտի հաճէիք անոր հետ կենալ իմ տանս մէջ...որով ես ալ մէկի տեղ երկու աղջիկ զաւակ կ'ունենայի։ Աստուած առաւ ձեր քոյրը, բայց դուք կ'ապրիք, դուք Բիա', դուք ալ որբ էք անոր պէս, միայնիկ աչխարհի մէջ, առանց ազգականներու և բարեկամներու, առանց ծնողքի, որովհետեւ հայրերնիդ խժդժաբար ուրացաւ իր զաւկները։ Անչուչտ չէք մերժեր նոր ընտանիք մը, որ թեւաց կ'ընդունի ձեզ։

—Շնորհակալ եմ ձեր բարեսրտութենէն, մրմնջեց աղջիկը։ Բայց ըսի ձեզի, կ'ուզեմ Իտալիա վերադառնալ։

—Ես ալ ըսի ձեզի թէ մեք ալ հոն կ'երթայինք, այրս ու ես... թէ մտադիր էինք ամառն անցունել Ճչտիւ ձեր ծնած երկրին մէջ... ուստի բնական է որ ի միասին երթանք։

«Ե՞րբ կ'ուզէք երթալ, սիրելի' Բիաս։

—Չեմ գիտեր։

—Ո՛ր օր յարմարի ձեզի, այն օրը կ'ընտրենք, զաւա'կս։

—Զափազանց բարեսիրտ էք, տիկի'ն, բայց չեմ կրնար խօսք տալ ձեզի հետ երթալու։

—Ինչո՞ւ համար. Ֆրանսայէն մեկնելու մտադիր չէ՞ք։

—Այո՛։

—Ուրեմն աւելի լաւ է ժամ մը առաջ մեկնիլ. մանաւանդ եթէ, ինչպէս որ հիմա յայտնեցիք ինծի, չէք ուզեր տիպարի պաչտօն կատարել նկարիչներու քով։ Եթէ հոս երկար մնաք, ունեցած ստակնիդ կը հատնի և առանց դրամի կը մնաք, քանի որ չպիտի աչխատիք։

—Չպիտի կենամ հօս։ Կարելի է որ վաղը մեկնիմ։ Բայց չեմ կրնար երթալ առանց տեսնելու մէկը, որ պիտի գայ վերջին տեսակցութիւն մը ընէ ինծի հետ։

—Ըսել է թէ ձեզի համակրող բարեկամ մը ունիք, չատ ուրախ եմ։ Կը փափաքիմ ճանչել այդ բարեկամը, որ հաւատարիմ մնացած է ձեր դժբաղդութեան մէջ։ Կ'ուզեմ ճանչել, որպէս զի յայտնեմ անոր իմ Իտալիա երթալու դիտաւորութիւնս, և խոստանամ որ իւր տեղը պիտի բռնեմ ձեր քով։

—Ուրեմն, ըսաւ Բիա' վայրկեան մը վարանելէ ետև, անպատեհ չէք գտներ որ անոր ալ խորհուրդ հարցնեմ։

—Ոչ միայն անպատեհ չեմ գտներ, այլ և ստիպողաբար կը յորդորեմ որ ընէք։ Եւ եթէ հաճիք անունն ու տեղը ինծի ըսել, կ'երթամ կը գտնեմ զինքը, կը հասկցնեմ ինչ որ կ'ուզեմ ընել ձեզի համար, և կ'աղաչեմ որ ինծի հետ միաբանի ձեզ համոզելու որ ընդունիք իմ առաջարկութիւնս։ Եթէ ստուգիւ բարեկամ է ձեզի, ուժ կուտայ առաջարկիս, վասն զի կը տեսնէ որ անկեղծ սիրտէ կուգայ։

—Զիս Սէնթ-Ուան տանող նկարիչն է։

—Ի՞նչ, այն Պ. Պինո՞ը, գոչեց տիկինը, որ չատ աղէկ հասկցեր էր ով ըլլալը։ Բայց այդ մարդը ճարտար նկարիչ մը չէ։ Տիկին Քօրնիւ, որուն տունը կը բնակէր ձեր քոյրը, ըսաւ ինծի թէ՝ իւր ժամանակը սրճարաններու մէջ կ'անցունէ փոխանակ աչխատելու։

«Եւ ճչմարիտը խօսելով, սիրելի Բիաս, եթէ այդ խեղճ երիտասարդին խորհուրդ պիտի հարցնէք...։

—Անոր վրայ չէ խօսքս, տիկի'ն, կը ճանչեմ զայն, գիտեմ անոր արժէքը, և տեսնել ալ չեմ ուզեր։

(Շարունակելի)